

Drijfvoeren voor kastimker uit den boze

Ab Kuypers

Het drijfvoeren is een praktijk die we hebben overgehouden aan de oude imkerij. Eigenlijk is het een verouderde techniek. Toch wordt hij nog wel toegepast. Het zonder meer overnemen van methoden uit de korfimkerij is een verkeerde manier van bijenhouden. In dit artikel zullen we proberen te ontdekken waarom voor de kastimker het drijfvoeren vooral in het voorjaar uit den boze is.

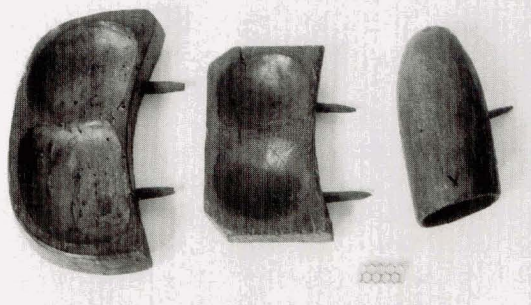
44 Versnelde broedaanzet

Drijfvoeren is het herhaaldelijk verstrekken van kleine porties voer aan bijenvolken met als doel een versnelde broedaanzet. Dit kan gedurende het gehele imkerseizoen worden uitgevoerd. Het prikkelen van bijenvolken tot broedaanzet in het vroege voorjaar zal uiteindelijk meer problemen opleveren, dan dat het bijen goed doet. Het drijfvoeren met alleen suikeroplossing heeft slechts zin wanneer er tegelijkertijd voldoende stuifmeel kan worden verzameld. Het toedienen van een suikeroplossing kan de bijen er toe brengen uit te vliegen, op zoek naar dracht. In het vroege voorjaar is de temperatuur daarvoor nog vaak veel te laag. Het effect van onze goede bedoelingen zal veel dode bijen zijn. Een ander gevaar is dat door onze prikkeling de broednesten te groot worden. Bij plotseling dalen van de temperatuur kan een 'gestimuleerd' broednest door het nog kleine 'winter' volkje onvoldoende warm gehouden worden. Er zal dan veel broed afkoelen en sterven. Bij het drijfvoeren bestaat bovendien de kans dat we roverij op onze stand bewerkstelligen.

Het hele jaar door

In principe kan drijfvoeren het gehele seizoen door plaatsvinden. Het kan dienen om drachtloze perioden enigszins te overbruggen. Tijdens een drachtpauze zal de koningin vaak wat minder eitjes leggen. Aan het einde van de zomerdracht gekomen is het wellicht nog te vroeg om al voor de winter te gaan invoeren. Wel zouden we vanaf half augustus kunnen gaan drijfvoeren om te voorkomen dat het broednest te snel krimpt. Zonder stuifmeel is drijfvoeren om het broeden te stimuleren echter volkomen zinloos. Op suiker alleen kweek je geen bijen! Onderzoek heeft aangetoond dat drijfvoeren in het vroege voorjaar niets helpt. De ver-

schillen in volkssterkte die daarbij tussen diverse bijenstanden werd gevonden, hadden te maken met het water van de suikeroplossing. Volken die geen water konden verzamelen werden geholpen in hun watervoorziening door het aangeboden voer. Voor de voedselbereiding voor broed is immers veel water nodig. De groei in het broednest wordt echter niet door de suiker veroorzaakt.

Voerbakjes die onder de vliegopening van een korf werden geplaatst. Foto Het Nederlands Openluchtmuseum Arnhem.

Openkrabben

Een veel effectievere wijze van 'broed prikkelen' in het voorjaar is het openkrabben van voerramen. Wanneer bijvoorbeeld bij de voorjaarsinspectie blijkt dat het broednest tegen het wintervoer aanzit, kan het openkrabben van de ramen naast het nest een positieve uitwerking hebben op de broedontwikkeling. De bijen zullen het opengekrabde voer snel te verplaatsen. De ruimte die zo ontstaat zal door de moeder benut worden om eitjes in te leggen. We mogen dit zeker niet eerder doen dan tijdens de voorjaarsinspectie. Zelf ben ik er trouwens een voorstander van de bijen zolang mogelijk in het voorjaar met rust te laten. Vóór april zal ik, wanneer er niets opvallends aan de uitwinterende volken is te bemerken, nooit de volken inspecteren. Het drijfvoeren in de moderne bijenteelt komt meestal voort uit een overdreven bezorgdheid bij imkers. Men wil graag extra aandacht aan zijn bijen schenken, zonder zich te realiseren, dat dit mogelijk de bijen meer kwaad dan goed doet.

De vroegere korfimker

'Waren die vroegere korfimmers van wie wij het

Foto Het Nederlands Openlucht museum Arnhem.

drijfvoeren hebben overgenomen dan stomme lui? Nee, natuurlijk niet. Het oppeppen van de volken in het voorjaar was onderdeel van hun bedrijfswijze. Afgestemd op de heidedracht. De volken moesten zich snel ontwikkelen om zo snel mogelijk zwermen te krijgen. Die zwermen op hun beurt werden weer opgekweekt om met veel sterke hoofdvolken naar de heide te kunnen gaan. Hoe eerder de zwermen afkwamen, des te sneller waren die uitgegroeid tot goede hoofdvolken. Korfimmers gebruikten voor een drijfvoering bovendien altijd stamphoning. Dat zijn fijn-gestampte stukken raat, die waren overgebleven na het slachten van de heidevolken. Die stamphoning bevatte veel stuifmeel. En daar zit hem de kneep. Dat is dus heel wat anders dan het 'moderne' drijfvoeren met alleen een suikeroplossing, hetgeen in het voorjaar bovendien de kans op *Nosema* vergroot.

De beste drijfvoeding

Wij, moderne imkers, beschikken niet meer over stamp-honing. Onze beste wijze van drijfvoeren is het aanplan-ten van vroege bloeiers, die flink stuifmeel produceren. Als men goed de volken heeft ingewinterd kan het niet zo zijn, dat er voedselgebrek is. Angst voor voedsel-gebrek is vaak de drijfveer voor drijfvoeren. Voeren in het voorjaar vanwege voedselgebrek in de volken is onder normale omstandigheden een 'imkerschande'. Zorg liever voor voldoende water in de buurt van de bijenstand. En voor goede mogelijkheden om stuifmeel te kunnen verzamelen. Uw volken zullen dan tijdig op sterkte zijn om de eerste echte voorjaarsdracht binnen te slepen.

Officiële mededelingen

Bericht van de Rijksbijenteeltconsulent

Inwerkingtreding Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren.

In de eerste helft van 1996 zal naar verwachting de Bijen-wet 1947, ook op het gebied van de dierziektebestrijding, worden ingetrokken en vervangen worden door de Gezondheids- en welzijnswet voor Dieren (GWWD). Voor de bijenhouderij in Nederland leidt het in werking treden van de GWWD tot een aantal veranderingen. Over twee er van wil ik de imkers nu al informeren, namelijk het vervoersverbod Waddeneilanden en het Rijksbijenteelt-consulentschap.

Vervoersverbod bijen Waddeneilanden

De beschikking vervoersverbod bijen Waddeneilanden werd in februari 1984 ingesteld en had tot doel de toen oprukkende varroamijt een halt toe te roepen. Deze beschikking stelde voorwaarden aan het vervoer van bijen van en naar de Waddeneilanden. Het instellen van dit vervoersverbod gebeurde op grond van artikel 2 van de Bijenwet 1947 en was mogelijk omdat in artikel 3 van de Bijenwet alle bijenziekten als aangifteplichtig staan aangegeven. Uitgaande van het principe dat de minister bij het constateren van een bijenziekte voor een gebied vervoersmaatregelen kan nemen, is het instellen van het vervoersverbod Waddeneilanden omgekeerd toegepast. In dit geval is het vervoer verboden van en naar de Waddeneilanden, zijnde niet besmet gebied. Aangezien krachtens de GWWD alleen Amerikaans vuilbroed aan-gewezen wordt als besmettelijke ziekte bij bijen, zal dit vervoersverbod voor bijen van en naar de Waddeneilan-den, met het doel de varroamijt een halt toe te roepen, komen te vervallen.

De Rijksbijenteeltconsulent

Voor het uitvoeren van de in de Bijenwet genoemde maatregelen is de Rijksbijenteeltconsulent de verant-woordelijke autoriteit. Hoewel de meeste artikelen van de Bijenwet terugkomen in de GWWD, zal de functie van Rijksbijenteeltconsulent verdwijnen en niet terugkeren in de GWWD. Om inhoud te kunnen geven aan de verant-woordelijkheden die verband houden met de aangewezen besmettelijke dierziekten, zal de minister een bevoegde ambtenaar aanwijzen. Deze is dan eveneens verantwoor-delijk voor de wering en bestrijding van bijenziekten. De melding van een dierziekte dient in het vervolg formeel plaats te vinden bij de burgemeester van de plaats waar de bijen zich bevinden. De burgemeester licht vervolgens de aangewezen ambtenaar in. Hiertoe zal, evenals bij de andere dierziekten de inspecteur-districtshoofd van de Veterinaire Dienst/ Kringdirecteur RVV worden aangewezen. Op het moment dat de GWWD in werking treedt zal daaraan uitgebreid aandacht worden besteed in Bijen.